

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Банктык укуктук мамилелердин маселелери боюнча
Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына
өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө

2025-жылдын 25-сентябрында

Кыргыз Республикасынын
Жогорку Кеңеши кабыл алган

1-берене

Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексинин II бөлүгүнө
(Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Вedomосттору, 1998-ж., № 6, 226-ст.)
төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) 451-статьянын 5-пункту төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«5. Соода-сатык келишиминде сатуучу товарды берген күндөн баштап сатып
алуучунун товардын баасына ылайыктуу, керектөөчү кредит чөйрөсүндөгү мыйзамдарда
каралган талаптарды эке алуу менен суммага пайызды төлөө милдеттенмеси каралышы
мүмкүн.»;

2) 734-статья төмөнкүдөй мазмундагы абзац менен толукталсын:

«Керектөөчү кредиттик келишимин түзүүгө байланыштуу келип чыккан укуктук
мамилелерге карата ушул параграфтын жоболору керектөөчү кредит чөйрөсүндөгү
мыйзамдарда белгиленген өзгөчөлүктөрдү эке алуу менен колдонулат.»;

3) 736³-статьяда:

а) 1-пунктта «банк» деген сөз «кредит берүүчү» деген сөздөргө алмаштырылсын;

б) 2-пункттун биринчи абзацы төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«2. Кредит берүүчү кредиттик келишимди түзүүдө Кыргыз Республикасынын
мыйзамдарында каралган талаптарды эке алуу менен, ар бир конкреттүү заем алуучу
менен пайыздардын, эгерде кредиттик келишимде комиссиялык сый акы төлөө
милдеттүүлүгү каралса, комиссиялык сый акынын өлчөмүн, аны чегерүүнүн
мезгилдүүлүгүн жана төлөө мөөнөттөрүн өз алдынча аныктайт.»;

4) 738⁹-статья төмөнкүдөй мазмундагы 5-пункт менен толукталсын:

«5. Ушул главанын жоболору керектөөнү каржылоо чөйрөсүндөгү мыйзамдарда
белгиленген өзгөчөлүктөрдү эке алуу менен керектөө максаттары үчүн мурабаха

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

О внесении изменений в некоторые законодательные акты
Кыргызской Республики по вопросам банковских правоотношений

Принят Жогорку Кеңешем Кыргызской Республики

25 сентября 2025 года

Статья 1

Внести в часть II Гражданского кодекса Кыргызской Республики (Ведомости
Жогорку Кеңеша Кыргызской Республики, 1998 г., № 6, ст. 226) следующие изменения:

1) пункт 5 статьи 451 изложить в следующей редакции:

«5. Договором купли-продажи может быть предусмотрена обязанность
покупателя уплачивать проценты на сумму, соответствующую цене товара, начиная со
дня передачи товара продавцом, с учетом требований, предусмотренных
законодательством в сфере потребительского кредита.»;

2) статью 734 дополнить абзацем следующего содержания:

«К правоотношениям, возникающим в связи с заключением договора
потребительского кредита, положения настоящего параграфа применяются с учетом
особенностей, установленных законодательством в сфере потребительского кредита.»;

3) в статье 736³:

а) в пункте 1 слово «банком» заменить словом «кредитором»;

б) абзац первый пункта 2 изложить в следующей редакции:

«2. Кредитор при заключении кредитного договора с каждым конкретным
заемщиком самостоятельно определяет размер, периодичность начисления и сроки
уплаты процентов и комиссионного вознаграждения, если обязанность его уплаты
предусмотрена кредитным договором, с учетом требований, предусмотренных
законодательством Кыргызской Республики.»;

4) статью 738⁹ дополнить пунктом 5 следующего содержания:

«5. К правоотношениям, возникающим в связи с заключением договора
мурабаха на потребительские цели, положения настоящей главы применяются с учетом
особенностей, установленных законодательством в сфере потребительского
финансирования.»;

келишимин түзүүгө байланыштуу келип чыккан укуктук мамилелерге карата колдонулат.»;

5) 738¹⁴-статьянын 3-пунктунун биринчи абзацы төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«3. Мурабаха келишиминин предметине үстөк баа Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган талаптарын сактоо менен төмөнкүдөй түрдө белгилениши мүмкүн:»;

6) 738²⁴-статья төмөнкүдөй мазмундагы 6-пункт менен толукталсын:

«6. Ушул главанын жоболору керектөөнү каржылоо чөйрөсүндөгү мыйзамдарда белгиленген өзгөчөлүктөрдү эке алуу менен керектөө максаттары үчүн иджара же иджара мунтахийя биттамлик келишимин түзүүгө байланыштуу келип чыккан укуктук мамилелерге карата колдонулат.»;

7) 738³⁴-статьянын 4-пунктунун экинчи абзацынын биринчи сүйлөмү төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын: «Ижара төлөмү иджара келишими колдонулуучу мезгилди камтыган бир жолку төлөм түрүндө же болбосо иджара келишими колдонулуучу белгилүү бир мезгилдер үчүн бөлүп төлөө түрүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган талаптарды сактоо менен белгиленет жана алдын ала төлөө катары толук төлөнүшү же иджара келишими колдонулуучу мезгилге барабар, андан ашык же андан кем мезгил ичинде бөлүп төлөө менен жүзөгө ашырылышы мүмкүн.»;

8) 738³⁵-статья төмөнкүдөй мазмундагы 5-пункт менен толукталсын:

«5. Ушул главанын жоболору керектөөнү каржылоо чөйрөсүндөгү мыйзамдарда белгиленген өзгөчөлүктөрдү эке алуу менен керектөө максаттары үчүн истиснаа жана жарыш истиснаа келишимдерин түзүүгө байланыштуу келип чыккан укуктук мамилелерге карата колдонулат.»;

9) 738³⁸-статьянын 1-пунктунун экинчи абзацы төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«Истиснаа келишиминин предметинин баасы истиснаа келишими түзүлгөн учурга Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган талаптарды сактоо менен аныкталат жана акчалай же материалдык каражаттар түрүндө төлөнүшү мүмкүн.».

2-берене

Кыргыз Республикасынын укук бузуулар жөнүндө кодексине («Эркин-Тоо» гезити, 2021-жылдын 16-ноябры, № 122-133) төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

төмөнкүдөй мазмундагы 300¹-берене менен толукталсын:

«300¹-берене. Банктар жана финансы-кредиттик уюмдар тарабынан керектөөчү кредит чөйрөсүндөгү мыйзамдарды бузуу

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан иши лицензиялануучу жана жөнгө салынуучу банк же финансы-кредиттик уюму тарабынан керектөөчү кредит чөйрөсүндөгү мыйзамдардын жоболорун бузуу –

банкка же финансы-кредиттик уюмга 650 эсептик көрсөткүч өлчөмүндө айып пул салууга алып келет.».

5) абзац первый пункта 3 статьи 738¹⁴ изложить в следующей редакции:

«3. Наценка предмета договора мурабаха с соблюдением требований, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики, может устанавливаться в виде:»;

6) статью 738²⁴ дополнить пунктом 6 следующего содержания:

«6. К правоотношениям, возникающим в связи с заключением договора иджара или иджара мунтахийя биттамлик на потребительские цели, положения настоящей главы применяются с учетом особенностей, установленных законодательством в сфере потребительского финансирования.»;

7) предложение первое абзаца второго пункта 4 статьи 738³⁴ изложить в следующей редакции: «Арендная плата устанавливается либо в виде единовременной выплаты, включающей период действия договора иджара, либо в виде частичных выплат за определенные периоды действия договора иджара с соблюдением требований, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики, и может выплачиваться полностью в качестве предварительной выплаты или осуществляться в рассрочку в течение периода, равного, превышающего или меньшего периода действия договора иджара.»;

8) статью 738³⁵ дополнить пунктом 5 следующего содержания:

«5. К правоотношениям, возникающим в связи с заключением договоров истиснаа и параллельная истиснаа на потребительские цели, положения настоящей главы применяются с учетом особенностей, установленных законодательством в сфере потребительского финансирования.»;

9) абзац второй пункта 1 статьи 738³⁸ изложить в следующей редакции:

«Цена предмета договора истиснаа определяется на момент заключения договора истиснаа с соблюдением требований, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики, и может быть выплачена в форме денежных или материальных средств.».

Статья 2

Внести в Кодекс Кыргызской Республики о правонарушениях (газета «Эркин-Тоо» от 16 ноября 2021 года № 122-133) следующее изменение:

дополнить статьей 300¹ следующего содержания:

«Статья 300¹. Нарушение законодательства в сфере потребительского кредита банками и финансово-кредитными организациями

Нарушение банком или финансово-кредитной организацией, деятельность которых лицензируется и регулируется Национальным банком Кыргызской Республики, положений законодательства в сфере потребительского кредита —

влечет наложение штрафа на банк или финансово-кредитную организацию в размере 650 расчетных показателей.».

3-б-берене

«Кредиттик союздар жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2000-ж., № 2, 108-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) 25-статья төмөнкүдөй мазмундагы 5-пункт менен толукталсын:

«5. Комиссиялык сый акынын жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдүн өлчөмү кредиттик союздар тарабынан, эгерде Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында башкача белгиленбесе, өз алдынча белгиленет.

Пайыздык чендин өлчөмү кредиттик союздар тарабынан, эгерде Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында башкача белгиленбесе, өз алдынча белгиленет.»;

2) 30-статьянын 5-пункту төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«5. Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы ушул статьяда каралган таасир этүү чараларынан тышкары Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында, кылмыштуу ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана сүткордук ишти чектөө жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган башка чараларды жана санкцияларды колдонууга укуктуу.».

4-б-берене

«Кыргыз Республикасындагы микрофинансы уюмдары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2002-ж., № 9, 412-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) 5-статьянын 3-пункту төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«3. Кызмат көрсөтүүлөр үчүн комиссиялык сый акынын жана төлөмдүн өлчөмү, эгерде Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында башкача белгиленбесе, микрофинансы уюмдары тарабынан өз алдынча белгиленет.

Пайыздын ставкасынын өлчөмү, эгерде Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында башкача белгиленбесе, микрофинансы уюмдары тарабынан өз алдынча белгиленет.»;

2) 28-статьянын 5-пункту төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«5) ушул Мыйзамда, Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында, кылмыштуу ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана сүткордук ишти чектөө жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган таасир этүү чараларын колдонууга.»;

3) 35-статьянын 12-пункту төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«12. Улуттук банк микрокредиттик компанияларга жана микрокредиттик агенттиктерге карата ушул Мыйзамда, Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында, кылмыштуу ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын

Статья 3

Внести в Закон Кыргызской Республики «О кредитных союзах» (Ведомости Жогорку Кеңеша Кыргызской Республики, 2000 г., № 2, ст. 108) следующие изменения:

1) статью 25 дополнить пунктом 5 следующего содержания:

«5. Размер комиссионного вознаграждения и оплаты за услуги устанавливается кредитными союзами самостоятельно, если иное не установлено банковским законодательством Кыргызской Республики.

Размер ставки процента устанавливается кредитными союзами самостоятельно, если иное не установлено банковским законодательством Кыргызской Республики.»;

2) пункт 5 статьи 30 изложить в следующей редакции:

«5. Помимо предусмотренных в настоящей статье мер воздействия Национальный банк Кыргызской Республики имеет право применять иные меры и санкции, предусмотренные банковским законодательством Кыргызской Республики, законодательством Кыргызской Республики в сфере противодействия финансированию преступной деятельности и легализации (отмыванию) преступных доходов и законодательством Кыргызской Республики об ограничении ростовщической деятельности.».

Статья 4

Внести в Закон Кыргызской Республики «О микрофинансовых организациях в Кыргызской Республике» (Ведомости Жогорку Кеңеша Кыргызской Республики, 2002 г., № 9, ст. 412) следующие изменения:

1) пункт 3 статьи 5 изложить в следующей редакции:

«3. Размер комиссионного вознаграждения и оплаты за услуги устанавливается микрофинансовыми организациями самостоятельно, если иное не установлено банковским законодательством Кыргызской Республики.

Размер ставки процента устанавливается микрофинансовыми организациями самостоятельно, если иное не установлено банковским законодательством Кыргызской Республики.»;

2) пункт 5 статьи 28 изложить в следующей редакции:

«5) применять меры воздействия, предусмотренные настоящим Законом, банковским законодательством Кыргызской Республики, законодательством Кыргызской Республики в сфере противодействия финансированию преступной деятельности и легализации (отмыванию) преступных доходов и законодательством Кыргызской Республики об ограничении ростовщической деятельности.»;

3) пункт 12 статьи 35 изложить в следующей редакции:

«12. Национальный банк вправе применять в отношении микрокредитных компаний и микрокредитных агентств меры регулирования, надзора и воздействия, предусмотренные настоящим Законом, банковским законодательством Кыргызской Республики, законодательством Кыргызской Республики в сфере противодействия финансированию преступной деятельности и легализации (отмыванию) преступных доходов и законодательством Кыргызской Республики об ограничении ростовщической деятельности.»;

мыйзамдарында жана сүткордук ишти чектөө жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган жөнгө салуу, көзөмөлдөө жана таасир этүү чараларын колдонууга укуктуу.»;

3) 353-статьянын 2-пункту төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«2. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган керектөөчүлөрдүн укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын бузгандыгы үчүн Улуттук банк микрофинансылык уюмга Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында, ошондой эле сүткордук ишти чектөө жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган таасир этүү чараларын колдонууга укуктуу.».

5-берене

«Кыргыз Республикасында сүткордук ишти чектөө жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2013-ж., № 7, 949-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) 1-берене төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«Ушул Мыйзамдын колдонулушу «Керектөөчү кредита жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык берилген кредит берүүнү жана каржылоолорду кошпогондо, насыячыларга – сүткордук иштин аныктамасына туш келген пайыздарда, үстөк баа менен каржылоону жүзөгө ашыруучу, карызга зайымдарды жана насыяларды берүүчү (менчигинин түрүнө карабастан) жеке жана юридикалык жактарга жайылтылат.»;

2) 2-берененин 2-бөлүгү «пайыздык коюмдарды» деген сөздөрдөн кийин «/үстөк бааларды» деген сөздөр менен толукталсын;

3) 3-берене «пайыздык коюмдарынын» деген сөздөрдөн кийин «, каржылоо боюнча үстөк баанын» деген сөздөр менен толукталсын;

4) 4 жана 5-беренелер төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«4-берене. Ушул Мыйзамда колдонулуучу негизги терминдер жана түшүнүктөр

Ушул Мыйзамдын максаттары үчүн төмөнкүдөй түшүнүктөр колдонулат:

1) **жогорку пайыз/үстөк баа** – чектүү жол берилүүчү пайызга/үстөк баага барабар же андан жогору пайыздык коюмдун/үстөк баанын мааниси (жылдык, номиналдык пайыздык мааниде);

2) **зайым** – бир тарап (насыячы) башка тараптын (зайымчынын) менчигине акчалай жана/же материалдык каражаттарды өткөрүп берген, ал эми зайымчы насыячыга пайыздарды төлөө менен жана ансыз акчалай жана/же материалдык каражаттарды ошол эле өлчөмдө кайтарып берүүгө милдеттенген милдеттүү мамилелердин түрү;

3) **зайымчы** – кайтарып берүү жана акы төлөө шарттарында насыя, зайым, каржылоо аркылуу акчалай жана/же материалдык каражаттарды насыячыдан алуучу жеке же юридикалык жак;

4) **насыя** – насыячы тарабынан зайымчыга келишимде каралган өлчөмдө жана шарттарда берилүүчү акча каражаттары, зайымчы кайтарып берүүгө жана аларга пайыздарды төлөөгө милдеттенет;

4) пункт 2-статья 353-й изложится в следующей редакции:

«2. За нарушение прав и законных интересов потребителей, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики, Национальный банк вправе применить к микрофинансовой организации меры воздействия, предусмотренные банковским законодательством Кыргызской Республики, а также законодательством Кыргызской Республики об ограничении ростовщической деятельности.».

Статья 5

Внести в Закон Кыргызской Республики «Об ограничении ростовщической деятельности в Кыргызской Республике» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2013 г., № 7, ст. 920) следующие изменения:

1) статью 1 изложить в следующей редакции:

«Действие настоящего Закона распространяется на кредиторов – физических и юридических лиц независимо от форм собственности, выдающих займы и кредиты в долг под проценты, осуществляющих финансирование с наценкой, подпадающих под определение ростовщической деятельности, за исключением кредитов/финансирования, предоставляемых в соответствии с Законом Кыргызской Республики «О потребительском кредите.»;

2) часть 2 статьи 2 после слов «процентных ставок» дополнить словом «/наценки»;

3) статью 3 после слова «кредитов» дополнить словами «, наценки по финансированию»;

4) статьи 4 и 5 изложить в следующей редакции:

«Статья 4. Основные термины и понятия, используемые в настоящем Законе

В целях настоящего Закона используются следующие понятия:

1) **высокий процент/наценка** – значение процентной ставки/наценки (в годовом, номинальном процентном значении), равное или превышающее предельно допустимый процент/наценку;

2) **заем** – вид обязательственных отношений, в силу которых одна сторона (кредитор) передает в собственность другой стороне (заемщику) денежные и/или материальные средства, а заемщик обязуется возвратить кредитору такой же размер денежных и/или материальных средств с уплатой процентов или без таковых;

3) **заемщик** – физическое или юридическое лицо, получившее у кредитора денежные и/или материальные средства посредством кредита, займа, финансирования на условиях возвратности и платности;

4) **кредит** – денежные средства, предоставляемые кредитором заемщику в размере и на условиях, предусмотренных договором, которые заемщик обязуется возвратить и уплатить проценты на них;

5) **насыячы** – кайтарып берүү жана акы төлөө шарттарында насыя, зайым, каржылоо аркылуу акчалай жана/же материалдык каражаттарды зайымчыга берүүчү жеке же юридикалык жак;

6) **чектүү жол берилүүчү пайыз/үстөк баа** – ушул Мыйзамдын 11-беренесинде көрсөтүлгөн жактар тарабынан берилүүчү, алардын жогоркулоосу мамлекет тарабынан таанылбаган, ушул Мыйзамда каралган тартипте белгиленген кредиттин жана насыянын пайыздык ставкасынын, каржылоо боюнча үстөк баанын (жылдык, номиналдык пайыздык мааниде) өлчөмү;

7) **сүткорлук иш** – келишимде көрсөтүлгөн акчалай жана/же материалдык каражаттарды пайдалангандыгы үчүн жогорку пайыздарды/үстөк бааны караган мөөнөттүүлүк, кайтарып берүү жана акы төлөө негизинде акчалай жана/же материалдык каражаттарды келишим менен берүү боюнча жеке жана юридикалык жактардын иши;

8) **сүткорлуктун пайыздык коюмдары** – насыя келишими же зайым келишими боюнча пайыздык коюмдар, ошондой эле пайыздарды/үстөк баадан ашкан өлчөмдө каржылоо боюнча чектүү жол берилүүчү үстөк баа (жылдык, номиналдык пайыздык мааниде);

9) **сүткорлук** – акчалай жана/же материалдык каражаттарды жогорку пайыздар/үстөк баа менен насыяга, зайымга, каржылоого берүү;

10) **каржылоо** – бир тараптын (насыячы) экинчи тарапка (зайымчыга) исламдык каржылоо принциптерине ылайык келген келишимдик мамилелердин негизинде акча каражаттарын, товарларды же кызмат көрсөтүүлөрдү берүүсү.

5-берене. Зайымчынын насыячы менен өз ара мамилелери

1. Зайымчынын насыячы менен мамилелери насыя келишиминин же зайым келишиминин, каржылоо келишиминин негизинде (кагаз же электрондук түрдө), жарандык мыйзамдардын талаптарына ылайык жүзөгө ашырылат.

2. Келишимде келишим түзүп жаткан тараптардын негизги шарттары: башкача айтканда келишимдин предмета; тараптардын укугу, милдеттери жана жоопкерчилиги; насыя, зайым боюнча пайыздарды төлөөнүн шарттары жана тартиби; каржылоо боюнча үстөк баалар; жылдык эсептөөдөгү гана пайыздык коюмдун/үстөк баанын өлчөмү; операцияларды жүргүзүү үчүн коюмдар жана/же тарифтер; келишимге өзгөртүүлөрдү киргизүүнүн тартиби; мөөнөттөр; келишимдин шарттарын аткарбагандыгы, өз убагында аткарбагандыгы үчүн санкциялар; тараптардын келишүүсү боюнча башка шарттары каралат.»;

5) 6-беренде:

а) 1-бөлүктүн биринчи абзацы төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«НЧектүү жол берилген пайыздын/үстөк баанын өлчөмү Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан аныкталуучу орточо өлчөнгөн номиналдык пайыздык коюмга жараша эсептелет, ага 12 пайыз кошулат.»;

б) 2-бөлүктүн биринчи абзацы төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«2. Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан лицензиялануучу жана жөнгө салынуучу банктардын жана башка финансы-насыялык уюмдардын колдонуудагы кредиттери/каржылоо боюнча орточо өлчөнгөн номиналдык пайыздык коюм Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан жарым жылдык негизде эсептелет жана анын расмий веб-сайтында жарыяланат.»;

5) **кредитор** – физическое или юридическое лицо, предоставляющее заемщику денежные и/или материальные средства посредством кредита, займа, финансирования на условиях возвратности и платности;

6) **предельно допустимый процент/наценка** – размер процентной ставки по предоставлению кредита и займа, наценки (в годовом, номинальном процентном значении) по финансированию, выдаваемых лицами, указанными в статье 1 настоящего Закона, установленный в порядке, предусмотренном настоящим Законом, превышение которого не признается государством;

7) **ростовщическая деятельность** – деятельность физических и юридических лиц по предоставлению денежных и/или материальных средств по договору на основе срочности, возвратности и платности, предусматривающая при этом в договоре высокие проценты/наценку за пользование указанными денежными и/или материальными средствами;

8) **ростовщические процентные ставки** – процентные ставки по кредитному договору или договору займа, а также наценка (в годовом, номинальном процентном значении) по договору финансирования в размере, превышающем предельно допустимый процент/наценку;

9) **ростовщичество** – предоставление денежных и/или материальных средств в кредит, заем, финансирование под высокие проценты/наценку;

10) **финансирование** – предоставление денежных средств, товаров или услуг одной стороной (кредитором) другой стороне (заемщику) на основе договорных отношений, соответствующих исламским принципам финансирования.

Статья 5. Взаимоотношения заемщика с кредитором

1. Отношения заемщика с кредитором осуществляются на основе кредитного договора или договора займа, договора финансирования (в бумажном или электронном виде) в соответствии с требованиями гражданского законодательства.

2. В договоре предусматриваются основные условия договаривающихся сторон, то есть предмет договора; права, обязанности и ответственность сторон; условия и порядок выплаты процентов по кредиту, займу; наценки по финансированию; размер процентной ставки/наценки исключительно в годовом исчислении; ставки и/или тарифы за проведение операций; порядок внесения изменений в договор; ероки; санкции за невыполнение, несвоевременное выполнение условий договора; иные условия по договоренности сторон.»;

5) в статье 6:

а) абзац первый части 1 изложить в следующей редакции:

«1. Размер предельно допустимого процента/наценки рассчитывается исходя из средневзвешенной номинальной процентной ставки, определяемой Национальным банком Кыргызской Республики, к которой добавляется 12 процентов.»;

б) абзац первый части 2 изложить в следующей редакции:

«2. Средневзвешенная номинальная процентная ставка по действующим кредитам/финансированию банков и иных финансово-кредитных организаций, лицензируемых и регулируемых Национальным банком Кыргызской Республики, рассчитывается Национальным банком Кыргызской Республики на полугодовой основе и публикуется на его официальном веб-сайте.»;

в) 4 жана 5-бөлүктөр төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«4. Зайымчынын насыячы алдындагы акчалай жана/же материалдык милдеттенмелерин аныктоодо насыянын же зайымдын/каржылоонун бүткүл иштөө мезгили үчүн эсептелген үстөк айыптын (айып пулдардын, туумдардын) өлчөмү, эгерде Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын көзөмөлүндөгү жактар үчүн банк мыйзамдарында башкача белгиленбесе, берилген кредиттин же зайымдын/каржылоонун суммасынын 20 пайызынан ашпоого тийиш.

5. Сот тартибинде кредит келишими же зайым келишими боюнча пайыздар боюнча, каржылоо келишими боюнча үстөк баа боюнча зайымчынын карызынын суммасын аныктоодо, эгерде кредиттик келишим же зайым келишими/каржылоо келишими боюнча, кредит боюнча же зайым боюнча бир кыйла төмөн пайыздык коюм/каржылоо келишими боюнча үстөк баа белгиленбесе, сот ушул Мыйзамга ылайык келишим түзүлгөн датага карата аныкталган чектүү жол берилген пайызды/үстөк бааны колдонот.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарына ылайык, эгерде насыя келишиминде/каржылоо келишиминде жол берилүүчү чектен ашкан пайыздын коюмдун/үстөк баанын (жылдык номиналдык пайыздык мааниде) өлчөмү аныкталса, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын көзөмөлүндөгү жактарга карата таасир этүү чараларын колдонууга укуктуу.»

6-берене

«Банктар жана банк иштери жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына («Эркин-Тоо» гезити, 2022-жылдын 17-августу. № 72–74) төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) 11-берененин 1-бөлүгүндө:

а) биринчи абзац төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«1. Пайыздык ставканын, комиссиялык сый акынын өлчөмдөрү жана банктык кызмат көрсөтүүлөр үчүн тарифтер, эгерде Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында башкача каралбаса, банктык кызматтарды көрсөтүүчү жактар тарабынан өз алдынча белгиленет.»;

б) төмөнкүдөй мазмундагы абзац менен толукталсын:

«Улуттук банк банктык кызматтарды көрсөтүүчү жактардын банктык кызмат көрсөтүүлөрүнө болгон пайыздык ставканын, комиссиялык сый акынын жана тарифтердин өлчөмүнө карата чектөөлөрдү жана тыюу салууларды колдонууга укуктуу, ошондой эле монополияга каршы жөнгө салуу чөйрөсүндө коюмчу талаптарды, анын ичинде пайыздык ставканын, комиссиялык сый акынын жана банктык кызмат көрсөтүүлөрдүн тарифтеринин экономикалык негиздүүлүгүнө карата талаптарды белгилейт.»;

2) 85-берененин 1-бөлүгү төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«1. Ушул Мыйзамда жана Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында, кылмыштуу ишпи каржылоодо жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана сүткорлук ишпи чектөө жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген чечемдердин, талаптардын жана чектөөлөрдүн бузулушуна таасир этүү чараларын колдонуу үчүн ыңгай болуп саналат.».

в) части 4 и 5 изложить в следующей редакции:

«4. При определении денежных и/или материальных обязательств заемщика перед кредитором размер неустойки (штрафов, пеней), начисленной за весь период действия кредита или займа/финансирования, не должен превышать 20 процентов от суммы выданного кредита или займа/финансирования, если иное не установлено банковским законодательством для поднадзорных Национальному банку Кыргызской Республики лиц.

5. При определении в судебном порядке суммы задолженности заемщика по процентам согласно кредитному договору или договору займа, наценке по договору финансирования суд применяет предельно допустимый процент/наценку, определенный в соответствии с настоящим Законом на дату заключения договора, если более низкая процентная ставка по кредиту или займу/наценка по договору финансирования не установлена кредитным договором или договором займа/договором финансирования.

Национальный банк Кыргызской Республики вправе применять меры воздействия в соответствии с банковским законодательством Кыргызской Республики в отношении поднадзорных Национальному банку Кыргызской Республики лиц, если кредитным договором/договором финансирования определен размер ставки/наценки (в годовом, номинальном процентном значении) выше предельно допустимого процента.».

Статья 6

Внести в Закон Кыргызской Республики «О банках и банковской деятельности» (газета «Эркин-Тоо» от 17 августа 2022 года № 72–74) следующие изменения:

1) в части 1 статьи 11:

а) абзац первый изложить в следующей редакции:

«1. Размеры процентной ставки, комиссионного вознаграждения и тарифы за оказание банковских услуг устанавливаются лицами, предоставляющими банковские услуги, самостоятельно, если иное не установлено банковским законодательством Кыргызской Республики.»;

б) дополнить абзацем следующего содержания:

«Национальный банк вправе применить ограничения и запреты в отношении размера процентной ставки, комиссионного вознаграждения и тарифов на банковские услуги лиц, предоставляющих банковские услуги, а также устанавливает дополнительные требования в сфере антимонопольного регулирования, в том числе требования к экономической обоснованности процентной ставки, комиссионного вознаграждения и тарифов на банковские услуги.»;

2) часть 1 статьи 85 изложить в следующей редакции:

«1. Основаниями для применения мер воздействия являются нарушения норм, требований и ограничений, установленных настоящим Законом и банковским законодательством Кыргызской Республики, законодательством Кыргызской Республики в сфере противодействия финансированию преступной деятельности и легализации (отмыванию) преступных доходов и законодательством Кыргызской Республики об ограничении ростовщической деятельности.».

7-берене

Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы ушул Мыйзам күчүнө кирген күндөн тартып алты айлык мөөнөттө өздөрүнүн ченемдик укуктук актыларын ушул Мыйзамга ылайык келтирсин.

**Кыргыз Республикасынын
Президент**

С.Н. Жапаров

Бишкек ш.
2025-жылдын 28-октябры
№ 238

Статья 7

Настоящий Закон вступает в силу по истечении десяти дней со дня официального опубликования.

Кабинету Министров Кыргызской Республики и Национальному банку Кыргызской Республики в шестимесячный срок со дня вступления в силу настоящего Закона привести свои нормативные правовые акты в соответствие с настоящим Законом.

**Президент
Кыргызской Республики**

С.Н. Жапаров

г. Бишкек
28 октября 2025 года
№ 238

